

Jakmile je podepsán oběma smluvními stranami, nebo jakmile se ho úředně použije, ztrácí povahu obchodní korespondence a stane se smluvní listinou, neboť obsahuje nabídku a její přijetí. V tomto případě nutno tento závěrkový list ohlásiti do osmi dnů po podpisu k zpoplatnění, v každém případě dříve nežli se ho úředně použije.

2. Objednávka:

Listinu obsahující pouhou objednávku movitostí za uvedenou cenu nelze pokládat za osvědčení kupní smlouvy o nich a nepodléhá tudíž poplatku, když:

a) není v ní obsaženo výslovně prohlášení prodávající strany, že tuto objednávku jinak pro ni zcela nezávaznou přijímá a vyřídí,

b) když tato listina, třeba byla opatřena podpisem prodávající strany, nebyla touto vydána straně kupující (tak náleze ze dne 14. ledna 1930 č. 610/30).

3. Účty vystavené v cizině:

Tyto podléhají kolkou, označeno-li v nich tuzemské místo splatnosti nebo dodávky, to jest obsahují-li právní jednání, jež má nabýti v tuzemsku účinnosti (§ 23. popl. zák.).

Okolkovány musí býti do třiceti dnů ode dne vnesení jich do tuzemska, v každém případě i před uplynutím této lhůty, dříve než se jich úředně použije (na př. než se předloží v právním sporu k informaci soudce a j.).

U účtů přenesených z ciziny do tuzemska vyhoví se kolkové povinnosti tak, že se kolky nalepí na první stranu každého archu účtu a znehodnotí tím, že se přepíší na dolní části podpisem příjemce neb jiné osoby povinné poplatek zapraviti, přesahujícím na papír, nebo razítkem jména neb firmy těchto osob takovým způsobem, že část otisku razítka jest vidna na papíře, na němž jsou nalepeny kolky.

Kromě toho budiž do každého kolku vepsáno číslicemi datum znehodnocení (§ 21. popl. zák. lit. e) č. 5).

Místo tohoto znehodnocení stranami prováděného lze kolek znehodnotiti úředním překolkováním úřadem k tomu zmocněným.

Dr. ANT. BLAHA, notář, Třebíč:

Zákaz zcizení a zavazení podle § 364c obč. zák.

V jednom z březnových čísel Lidových novin byl uveřejněn článek, jímž pisatel žádá ministerstvo spravedlnosti, aby upravilo stávající praxi soudů při povolování exekucí nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti vlastníků, jejichž vlastnické právo jest omezeno zákazem zcizení nebo zavazení a poukázal na to, že jeden soudce návrhům vyhovuje, druhý naopak zamítá a tím prý zkracuje věřitele, kteří pak nemožnou dosíci zajištění nebo uspokojení svých nároků. Myslím, že pisatel měl na mysli případy, na něž se vztahuje druhá věta §u 364c obč. zák.

Poněvadž zápisy omezení vlastnického práva podle cit. §u objevují se za dnešních poměrů dosti často a dějí se povětšinou na základě notářských spisů a při projednání pozůstalostí, a poněvadž praxe povolujících soudů není ustálená, považuji za prospěšné se touto otázkou zabývat.

Vydáním ministerského nařízení nebo výnosu, jež pisatel žádá, by se na stavu vyličené praxe ničeho ne-

změnilo, poněvadž soudce není ani nařízením, ani výnosem ve svém rozhodování vázán.

Podkladem soudcovského rozhodnutí může býti jediné zákon a v daném případě ustanovení §u 364c obč. zák.

Tento § upravuje dva způsoby zákazu zcizení nebo zabřemenění.

1. jeden způsob jest upraven první větou takto:

»Bylo-li někomu smlouvou nebo posledním pořízením zakázáno, aby nezcizoval nebo nezatěžoval břemeny nějaké věci nebo věcného práva, taková záповěď zavazuje jen prvního vlastníka, nikoliv však jeho dědice ani jiné právní nástupce.«

Ze srovnání této věty s druhou větou téhož §u se podává, že závazek v první větě vyslovený nelze vyznačiti v poz. knize; závazek prvního nabyvatele jest pouze osobním vůči druhé straně a zakládá pouze osobní nárok toho, kdo zákaz dal, na náhradu škody pro porušení smluvního závazku a jen proti zciziteli nebo zadlužiteli. (Randa, Vlast. právo str. 71 a násl.)

2. druhá věta:

»Proti osobám třetím záповěď působí tehdy, je-li ujednána mezi manžely, rodiči a dětmi, rodiči a dětmi přijatými za vlastní a jejich spoluzáповěď a je-li tato záповěď zapsána v pozemkové knize.«

Toto ustanovení v souvislosti s první větou vztahuje se jen na věci nemovitě a věcná práva k věcem nemovitým, poněvadž při věcech movitých zápis do poz. knih není možný.

Účelem, jež tímto ustanovením zákon sleduje, jest zajisté zachování rodinného majetku, majetkové zabezpečení dětí, manželky a omezení lehkomyšlného zadlužování nebo zcizování.

Podmínkou věcné působnosti tohoto ustanovení jest:

a) zápis zákazu v pozemkové knize,

b) byla-li záповěď smluvně osobami tam uvedenými.

Jsou-li tedy splněny oba tyto zákonné předpoklady, jest jejich bezprostředním účinkem nemožnost takovou nemovitost nebo věcné právo zciziti nebo zabřemeniti proti vůli osoby ze záповědi oprávněné.

Tento účinek vztahuje se však nejen na zcizení nebo zavazení smlouvou (dobrovolně), nýbrž i na zcizení a zavazení exekuční, poněvadž jednak oba způsoby zcizení a zavazení mají stejné účinky, ježto není mezi nimi rozdílu a pak by zapsaný zákaz neměl praktické ceny a pravý jeho účel by byl tím zmařen.*)

*) Rozh. Nejv. soudu Rv II 378/27 v odůvodnění praví: »Podmínkou věcné působnosti jest ve smyslu § 364c obč. zák. jenom zápis do poz. knihy a jakost osob tam uvedených.

Rekursní soud se mylně domnívá, že zákaz zcizení působí jen na případ dobrovolného zcizení nebo zavazení. Kdyby tomu tak bylo, byla by otevřena cesta k obcházení zákonného zákazu a neměl by ceny. Vždyť pak by mohl každý třetí, kdož zákazu dbáti nechce, dobytí si exekuční titul, dokonce třeba i se souhlasem samotného zavázaného zákazem a dosáhl by účelu zakázaného. To zákon zamýšleti nemohl, naopak plyne z motivů zákona, že zákonodárce zamýšlel účinnost zákazu i proti exekuci. Původní text vládní návrhu (§ 53) — myslí se III. dílčí novely — vztahoval se jen na zcizení a zavazení smlouvou (dobrovolně), ale již komise panské sněmovny zvolila text nynější, by postíženo bylo zcizení a zavazení exekucí. Stalo se to právě v úvaze, že by jinak i zapsaný zákaz neměl praktické ceny.

(Analogie: na nemovitosti se zákazem zcizení a zavedení pro St. P. Ú. může být exekuce vedena jen se svolením Pozemk. úřadu, jinak je soud zamítá. Rozh. R I 598/29 a jiná.)

Na pohledávky, které byly na realitě zajištěny před vyznačením zákazu, se účinky tohoto zákazu nevztahují a exekuce dražbou může být vedena bez omezení. (Randa.) Pohledávky, na něž měl věřitel před zápisem zákazu exekuční nebo jiný titul, nutno zajistiti v poz. knize před vyznačením zákazu, nebo takového věřitele jinak uspokojiti, neboť jinak by příslušné právní jednání bylo odporovatelné podle zák. odpůrčího č. 64/1931 Sb. z. a n.

Budou-li se soudcové při svém rozhodování řídit ustanovením zákona a ustálenou praxí Nejv. soudu, nemohou rozhodovati jinak, než jak rozhodl Nejv. soud dne 12. pros. 1927 Rv II 378/27.

Na případné námitky, že tímto způsobem se věřitelům znemožňuje zajištění nebo uspokojení jejich nároků, lze odpověděti tím, že poz. kniha jest veřejná a každý, kdo zápůjčky nebo obchodní úvěr poskytuje, jest ve vlastním zájmu povinen se o majetkových poměrech a bonitě osoby o úvěr se ucházející důkladně přesvědčiti, jinak nese plné risiko. Tím také, v mnohém případě, zabrání se lehkomyšlnému povolování úvěru jmenovitě obchodního.

Dr. BOHUŠ FLEISCHER:

Poplatky notáře, jako soudního komisaře v předlužené pozůstalosti.

V minulém čísle zabývala se Dr. Anděla Kozáková otázkou poplatků notáře, jako soudního komisaře, při uvalení konkursu na pozůstalost. K této úvaze třeba upozorniti na to, že nejen v pozůstalosti, na niž byl uvalen konkurs, ale i v předlužené pozůstalosti, na niž konkurs uvalen nebyl, tvoří poplatky notáře, jako soudního komisaře, pohledávku za podstatou a uhradují se před přednostními pohledávkami (§ 73. nesp. pat.) jakož i před nárokem oddělených věřitelů, tedy i před nároky osob, které nabyly ku pozůstalostním věcem zástavního práva. Nutno si ovšem uvědomiti, že tato otázka není upravena konkrétní zákonou normou, nýbrž zachovává ji toliko praxe, opírající se o rozhodnutí nejvyššího soudu a analogii se zákonnými ustanoveními konkursního řádu. Tato skutečnost vyvolává v tomto směru nejen stav právní nejistoty, ale jest schopna též ohroziti právoplatně přisouzené poplatky za projednání pozůstalosti, jak vyplývá z případu, který se uvádí:

Při značně předlužené pozůstalosti tvořily aktiva pozůstalostní toliko movitosti, totiž svršky nepatrné ceny a pojistku znějící na doručitele per 40.000 Kč. — Dědicům, kteří se přihlásili s dobrodiním inventáře, byla pojistka vyplacena až na obnos 8.000 Kč, který byl pojišťovnou podle platných ustanovení zadržen jako záloha na dědicke poplatky. Tvořilo tudíž ve skutečnosti těchto 8.000 Kč jediné jmění pozůstalostní, z něhož mohly být hrazeny závazky a poplatky pozůstalostní. Jeden z četných věřitelů na základě exekučního titulu

zabavil pro svoji pohledávku per 14.000 Kč během pozůstalostního řízení celou zálohu per 8.000 Kč u pojišťovny. Po odevzdání pozůstalosti přihlášeným dědicům, když byla pozůstalost uznána poplatkovým úřadem za bezpoplatnou, navrhly strany realizaci ve smyslu § 171 nesp. patentu. V rozdělovacím usnesení příznal pozůstalostní soud nárok na přednostní uspokojení zástavnímu věřiteli před pohledávkou soudního komisaře. Teprve rekursu soudního komisaře vyhověl soud II. stolice a rozhodl v tom směru, že poplatky notáře, jako soudního komisaře, za inventuru tvoří pohledávku za podstatou a nutno ji zaplatiti bez odkladu z peněz, které jsou po ruce. Zbývající poplatky třeba přikázati po vyřízení oddělených práv. Důvody toho rozhodnutí opíraly se o analogii s ustanovením konkursního řádu.

Nelze pochybovati o tom, že rozhodnutí soudu II. stolice jest nálezem správným a zákonům odpovídajícím. Poplatky soudního komisaře spojené se sestavováním inventury nutno vždy pokládati za úkon sloužící ke zjištění a zabezpečení jmění pozůstalostního, takže tvoří pohledávku za podstatou, jak při konkursu (§ 46, 1, konk. řádu) tak při předlužené pozůstalosti vůbec.

Promítneme-li tuto zásadu na praktické případy předlužených pozůstalostí, jeví se nám toto pořadí poplatků projednacích:

1. při pozůstalosti, kde se dědicové přihlásili s dobrodiním inventáře:

a) poplatky za inventuru jsou pohledávkou za podstatou a uhradují se přede všemi přednostními nároky,

b) zbývající poplatky třeba uhraditi ihned po případném nároku zástavního věřitele, rovněž před přednostními pohledávkami (daně, pohřeb a nemoc),

2. při pozůstalosti, kde se dědicové přihlásili bez dobrodiní inventáře, veškeré poplatky hradí se před přednostními pohledávkami, avšak po případném nároku zástavního věřitele,

3. při přenechání iure crediti jest třeba zastávati názor, že věřitelé, kterým byla pozůstalost přenechána, jsou povinni uhraditi poplatky dle výše svých pohledávek a v poměru, v jakém byli uspokojeni, při čemž má platiti zásada uvedená shora, byl-li inventář sepsán čili nikoliv,

4. při pozůstalosti, na niž uvalen konkurs poplatky za inventuru, tvoří pohledávku za podstatou; zbývající poplatky hradí se teprve ve III. třídě (§ 53. konk. ř.), tudíž po nároku zástavního věřitele a přednostních pohledávkách.

Opětně nutno zdůrazniti, že zákon nepřiznává výslovně zákonného zástavního práva projednacími poplatkům, aniž jim zákonem přisuzuje právo přednosti před ostatními pozůstalostními nároky. Pouhá skutečnost, že praxe přiznává poplatkům projednacími za inventuru přednostní uspokojení, není zárukou řádnou a jistou, jak ostatně vyplývá z různých se rozhodnutí soudů I. a II. stolice ve zmíněném praktickém případě. Jistě by stálo za vážnou úvahu, aby dnes, v době chystané redakce nového notářského řádu, byla zákonem stanovena norma, že veškeré poplatky soudního komisaře požívají práva přednosti před všemi ostatními nároky a přísluší jim zákonné zástavní právo ke všem pozůstalostním věcem.